

Kritériumrendszerrel a kultúrpolitikai döntésekig

Dr. Schneider Márta támogatási összegekről, szakmai választásokról

A zenekari támogatások idején, 2006-os elosztása számos kérdést vet fel. Akárcsak az, hogy a kulturális minisztérium a jövőben hogyan képzei el a zenekarok konszolidációját, mit tart az együttesek számára járható útnak. A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának helyettes államtitkára, dr. Schneider Márta beszélt a különböző támogatási rendszerekről, ezek elosztásáról, s arról, milyen lehetőségeket lát arra, hogy a következő esztendőben a zenekarok nagyobb költségvetéssel rendelkezzenek.

– Sajtóanyagukban az a több mint egymilliárd forint, amely az önkormányzati zenekarok és énekkarok támogatására szolgál, a kulturális tárca által adott összegek között szerepel, ennek a pénznek azonban a Belügyminisztérium keretében van a helye...

– Ez valóban a BM-keretből származik, akárcsak a színházi támogatási összeg. Azért van ez így, mert ezekhez az együttesekhez ez a pénz nem közvetlenül, hanem az önkormányzatokon keresztül érkezik. De a BM csupán csatorna, s a zenekarok, énekkarok és a színházak esetében is a döntést, ennek az összegnek az elosztását a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma felügyeli. Az együttesek pályáznak, s a támogatás mértékét – a szakmai kuratórium javaslata alapján – a miniszter határozza meg.

– A tavalyihoz képest a BM-keret nagysága idén valamelyest csökkent. Az elosztó, azaz a NKÖM nem tud tenni valamit azért, hogy ez az összeg évről-évre magasabb legyen?

– Idén 50 millióval valóban kevesebbet osztanak szét, mint az elmúlt esztendőben, s a színházi támogatások is hasonló mértékben csökkennek. Mégis, az együttesek nagyobb összeget tudnak majd felhasználni, mint tavaly. Ebben az évben ugyanis az intézmények újra megkapják

– A zenekarok ebben az esztendőben emellett kiegészítő támogatásban is részesülnek, amelynek az összege 171 millió forint. Hogyan, milyen szempontok alapján történt ennek az elosztása?

– Ilyen támogatási keret eddig még nem létezett. A korábbi, zenekari konszolidációs támogatást Görgy Gábor hozta létre, miniszteri keretéből különítve el egy összeget, azért, hogy segítséget tudjon nyújtani olyan együtteseknek, amelyek valamilyen ok miatt önkormányzati támogatásban nem részesülnek, de komoly anyagi gondokkal küszködnek, illetve az onnan kapott támogatás összege nem fedezi a vállalt külön feladatokat. Ennek a konszolidációs, idén pedig kiegészítő támogatási keretnek azonban a nagysága nincs bebetonozva. Nem állandó támogatási forma. Minden miniszter a saját megítélése szerint használja. Minden évben más probléma jelentkezik, így erre a támogatási keretre minden esztendőben más és más összeg jut. Szerencsére az

elmúlt években olyan szakmai tudás halmozódott fel a minisztériumban, hogyha probléma adódik, akkor minden együttes nálunk jelentkezik, s természetesen mi is figyelemmel kísérjük ezt a kulturális területet. Az év végén illetve elején – amikor a költségvetést tervezzük –, már láthatóak

azt a lehetőséget, hogy visszaigényelhetik az állami támogatáshoz kapcsolódó ÁFA-tartalmat, ami most 20 %. Egyébként a BM-keret ugyanúgy működik, mint a fejezeti kezelésű előirányzatok, s az összeg éves nagyságáról mindig a Pénzügyminisztériummal tárgyalunk.

a zenekaroknál azok a problémák, amelyeket a költségvetés eszközeivel nem tudnak kezelni. Ezek azok az egyedi ügyek, amelyek alapján a szakterület javaslatot készít a miniszter számára a kiegészítő támogatásról.

– *Most, a 171 millió forint kapcsán is történt egyeztetés?*

– A 171 millió egyedi kérelmek alapján került felosztásra, előzőleg megbeszéléseket folytattunk szakemberekkel, a fellemerült problémákat előzőleg is ismertük és ismerjük.

– *S miért nem vonják be ennek a keretnek az elosztásába a Szimfonikus Zenekarok Szövetségét?*

– Ők az önkormányzati együttesek pénzének elosztásában vesznek részt. A Szimfonikus Zenekarok Szövetségével azért nem tárgyalunk erről a keretről, mert ez nem kuratóriumi, hanem egyedi döntés.

– *Nem lenne hasznosabb, ha ezt az összeget szakmai konszenzus, s talán a létező kritérium-rendszer alapján osztanák szét? Így ugyanis számos olyan kérdés vetődik fel, miért kap például az egyik kamarazenekar 20 millió forintot, míg a másik csak ötöt... S ha ennek a támogatási rendszernek valóban egyik fontos szempontja, hogy olyan zenekarok részesüljenek belőle, amelyek zenekari műhelymunkát biztosítanak pályakezdő muzikusoknak, akkor miért nem kap kiegészítő támogatást a Rádiózenekar is, ahol ez a munka nagy sikerrel folyik?*

– A kritériumrendszert az a szakmai bizottság használja, amely a BM-keretet osztja szét. Arról volt szó ugyanis, hogy három lépcsőben vezetjük be ezt az elosztási rendet, s idén már a második esztendőnél tartunk. Ezt a rendszert már most is átfuttatjuk a döntéseknél, megnézzük, hol egyezik a szakmai bizottság meglátásával, s hol van egyedi elbírálásra szükség. A kritériumrendszer számai nagyon is lényeges statisztikai adatok. A 171 millió azonban nem az alapfinanszírozásba tartozik. A különböző problémák eltérő időközönként jelentkeznek, és egyedi döntéseket igényelnek. Volt olyan esztendő, amikor a Rádiózenekart és a Rádióénekkart is támogattuk. Tavaly és idén azért nem kaptak pénzt ebből a keretből, mert 2004-től kezdve

40 millióval nagyobb támogatási összegben részesültek az Országgyűléstől, mint korábban. A miniszter úr pedig, a mi javaslatunk alapján, úgy döntött, akadnak zenekarok, amelyek most náluk nagyobb problémával küzdenek. A keret ugyanis – sajnálatos módon – nem nő. A pénzhány mindenütt, folyamatosan tapasztalható.

– *Megfigyelhető azért a támogatási összeg növekedése is, hiszen a Fesztiválzenekar ebben az esztendőben 345 millió forintot kap.*

– Ezeket a kultúrpolitikai döntéseket fel kell vállalni. Elsőként Görgey miniszter úr kötötte azt az elvi megállapodást a NKÖM nevében a fővárossal és a BFZ alapítványával, hogy mindhárom intézmény egyenlő mértékben, folyamatosan növekvő összeggel járul hozzá az együttes fenntartásához.

– *Közben a Nemzeti Filharmonikusok költségvetése évről-évre mindig valamennyivel kisebb lesz...*

– Régi vitája már a két zenekarnak, hogy melyik a jobban finanszírozott... Az én véleményem az, hogy nagyon jól tesz a hazai zeneéletnek, hogy két ilyen együttes folytat minőségi vetélkedést, s el kell tudnunk tartani őket. Már csak azért is, mert mindkettőre óriási a közönségigény, ráadásul külföldön is roppant népszerűek. S bár a Fesztiválzenekar nem állami együttes, a NKÖM felelőssége, hogy elvárható módon működjön. Talán erről a két együttesről mondhatjuk egyébként, hogy olyan a finanszírozásuk, ahogyan az Európában elvárható.

– *S készült már új megállapodás a Fesztiválzenekarral? Hiszen az előző, amelyet Görgey Gábor minisztersége alatt kötöttek, tavaly járt le.*

– Folyamatosan tárgyalásban vagyunk velük, s elképzelhető, hogy most egy öt esztendőre szóló megállapodás születik, de természetesen egyeztetünk a fővárossal is, hiszen mindenkinek azonos finanszírozási szintet kell vállalnia. De azért én úgy látom, ami biztos, az a 2006-os támogatás összege, 345 millió Ft.

– *Ez a folyamatos bizonytalanság minden együttesnek nagyon komoly gondot okoz. A konszolidációs vagy kiegészítő támogatás összege is évről-évre változik,*

és sokszor az kapja a legtöbb pénzt, aki a legjobban lobbizik. Nem látok egységes, globális koncepciót a zenekarok finanszírozására...

– Mi is szeretnénk egy átfogó szakmai megoldást, ez azonban akkor működne igazán, ha egy nagy, körülbelül másfél-milliárdos keretet fordíthatnánk az együttesek támogatására. Abból jutna az önkormányzati és a független zenekarokra is. S ennek elosztása a kritériumrendszer alapján történhetne. Erre azonban addig nincs lehetőség, amíg a források nem növekednek a megfelelő mértékben. Jelenleg több olyan együttes akad, amely a BM-keretből kimarad, így egyedi problémákkal küzd, s ezeket – valamilyen kultúrpolitikai szempontrendszer alapján – kezelni kell. Erre jó a miniszteri keretből létrehozott kiegészítő támogatás, amely azonban sajnos véges, míg az igények végtelenek...

– *S nem lehetett volna kissé csökkenteni a PANKKK-ra fordított összeget, s a konszolidációs keretben továbbra is 225 millió forintot szétosztani, mint a 2004-es esztendőben?*

– A PANKKK-ra sem költöttünk óriási összeget, tavaly körülbelül 200 milliót vehettek fel a jelentkezők. Ez ismét kultúrpolitikai döntés, hiszen ennek a területnek is megvannak a maga együttesei, közönsége, s az itt folytatott tehetségkutató, tehetséggondozás is nagyon fontos feladat.

– *Milyen utat lehet ebben a helyzetben a zenekaroknak mutatni, hogyan folytassák?*

– A kritériumrendszer már idén jelzi az önkormányzatok és az együttesek számára, mely területen rosszak a mutatók, hol lenne szükség hatékonyabb, gazdaságosabb működésre. Úgy vélem egyébként, a bevételi oldalon is vannak még tartalékok, hiszen nem a jegyárakat kellene ilyen alacsonyan tartani, hanem a kedvezmények rendszerét jól kitalálni. Abban azonban tudunk segíteni, hogy megkönnyítsük a szponzorok kulturális területre áramlását. Meg lehet találni erre is módot – akárcsak a Filmtörvény-nél, amely beruházási kedvezményeket ajánl vagy a kortárs alkotások vásárlása esetén igénybevehető adójóváírást –, s rögtön kedvezőbb lesz a zenekarok költségvetése...

R. Zs.